

ELS POETES DE LA GUERRA

Tren de soldats

I.—TARDA

Per la finestra del tren
va passant, a glops, la tarda.

El lluny apar que s'anima
sota el fum brut de la màquina
que agita mocadors negres
que fan adéus al paisatge.

I nosaltres fem adéus
dintre el silenci de nacre:
com enyorem la ciutat,
els nostres germans i els pares!

L'estació que és darrera
fa voleiar una campana
que es fon, com en boira fina
es perd el senyal d'un astre.

Retornarem altre cop?
Els meus companys ja no canten.
Quina enyorança us ha mort
els coloms de la paraula?

Podrem retornar tots quan
la guerra sigui acabada?

Monòton ritme del tren;
la teva marxa, que llarga!

(El tren fuig i deixa enrera
l'escalf d'una foradada
on el silenci musica
la seva oda inacabada).

Ai, silenci pastoral
del camp! Què deuen fer a casa?
La mare deu mirar el cel
mentre renta roba blanca.

Per la finestra del tren
va passant, a glops, la tarda.

II.—CREPUSCLE

Mai llisquessis, visió:
tren-hospital que creuaves
amb els ferits plens de benes,
entre un ponent de magrana.

Vares anar-te'n molt lluny,
vers la ciutat estimada.
Com us envejo, ferits:
veureu els fanals i els arbres.

Tots els companys han callat:
n'hi havia un que plorava.
La mort, amb cara de lluna,
espiava des dels aires.

III.—NIT

Ferrovitari, què tens
que sembles pres de basarda?
Sota una nit de carbó
tens clavells blancs a les galtes.

Enyores anar pels rails
d'argent de la via làctea,
o bé el disc blanc de la lluna
no dóna pas a tes ànsies?

La vida és tot un enyor:
enyor de les enyorances.

Ramon BECH.

(Accésit al millor poema de guerra. Concurs de l'"Agrupació d'Escriptors Catalans").

ELLES

El tren ja no es veu. Han quedat a les andanes
de l'estació totes les dones. Hom diria
que el món ha perdut les baranes
i que s'ha estimbat la pena i l'alegria.

Els viatgen cap a temudes distàncies
de morta verticals,
de plom furiosos, de resonàncies
de terra ofesa i d'apocalipsis d'hospitals.

Poques, molt poques han plorat.
A voltes estigué a punt de trair-les un sanglot,
que prompte fou ofegat
per una riulla absurda del tot.

Són les germanes, les esposes, les mares.
Les de llavi que vol i de cor que no sap;
les de pit madur i de mans no avares;
les de falces profundes i de mocador al cap.
La mateixa obscura por gregària
del ramat perdut
en la muntanya
les ajunta sobre el brut
paviment. Són una muda pregària
d'ànima i d'entranya.
Romanen immòbils com un fris
esculpit amb pedra nocturna
i silenci gris
de cendra d'urna.

Tenen agonies de coloms en llurs cares marcides,
campanes de boira es gronxen en els seus rulls,
gèlides llums les rondan, com feres amansides,
i esquelles de llàgrimes pesen en els seus ulls.
La ciutat les espera amb els seus febrils tumultes,
amb la taula escassa de pa,
amb les nits de sirenes ocultes
i un ocell mort a la mà.

I se n'hi van. Se n'hi van, a poc a poc, totes juntes,
ajudant-se la passa, sostenint-se el cos.
Arrossequen un llast d'esperances i preguntes
i trepitgen del dia les últimes flors.
Són les germanes, les esposes, les mares.
Les de llavi que vol i de cor que no sap;
les de pit madur i de mans no avares;
les de falces profundes i de mocador al cap.

Agustí BARTRA.

(Premi de l'"Agrupació d'Escriptors Catalans" al millor poema de guerra).

Germà que vas a la guerra...

Adéu, germà. Te'n vas —el rostre franc,
l'esguard inofensiu—

quan l'octubre va ofegant els rastres
del fressar càlid de l'estiu
i al cel el bellugueig dels altres
es torna pensatiu.

Te'n vas, i rera teu,
aquell carrer que t'ha vist néixer
va repartint bocins del teu adéu.
I el record teu comença a créixer
com un Déu.

Germà: pels arbres la tardor va espolsant
l'ambre

d'un sol convalescent i fi.
Jo penso en tu, perdut dintre ma cambra
immaculada de fadri.

Penso en tu i viatjo aquell viatge
infinit per l'ideal
i m'estenc, com ahir, damunt la platja.
I vibra, al teu record, mar i sorral.
(La nostra mar llatina
profanada per noves i tràgiques fragates
i aquesta sorra fina
regada amb sang per l'odi d'uns pirates).
Esguardo el món i estimo més la nostra
terra,

escollida com enclusa d'una nova
humanitat,

i et veig anar cap a la guerra
amb els ulls oberts i càndids vers la
immortalitat.

Te'n vas
i viuràs tot l'horror del clima
de trinxera, d'obús i de gas,
el dia pesant, la nit prima...

Però el nostre clima,
germà, l'enyoraràs?

Tu no pots enyorar-lo. Tu tens
aquell aire formal
del qui porta enganxada a les dents
la victòria final.

Sota un cel foraster
la metralla, el martiri,
et seran com la llum del carrer
que et recorda tan pur com el lliri.
I en les hores de dol, quan la glàssa
del fum envaeix tot l'ambient
i es fa lenta la passa,
tu seràs el ressò més potent
i el més brau combatent
de la raça.

Tornaràs amb uns ulls de perfum
i un fusell de brillants a les mans,
i la Pàtria et dirà que ets la llum
i entraràs en el cor dels infants.

I un bon dia

—germà, jo el veuré—
quan enfilis el llarg del carrer
de la nostra alegria,
el carrer et serà un càlid, perenne lloret
que et farà companyia.

Oh, germà! Si pogués lluitar amb tu,
donar el pit i la sang pel nou món...
Si pogués tenir el braç com el teu, tan
segur...

Els malalts... ¡si ens volguessin al front!
Lluitador d'una causa sagrada,
davant teu m'agenollo, germà.
Catalunya et contempla, abrاندada.
Glòria a tu, vencedor del demà!

J. GIMENO-NAVARRO.

AMIC

Publicació quinzenal per a esplai del soldat
català de l'Exèrcit de la República editada
pels Serveis de Cultura al Front
del Departament de Cultura de la
Generalitat de Catalunya

Adreça: Avinguda del 14 d'Abril, 411, 1r.
Tel. 72006 - BARCELONA

Núm 1 1 de gener del 1938

OS(40.711 Bar) Amic